ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਰਿਆਮ

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

kirpal singh chana

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਦ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਜਦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਕ, ਵਾਕਾਂ ਤੋਂ ਬਾਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੋਲੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਹੀ ਹਨ। ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ ਅਜੋਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਕੱਚੀ ਬਾਣੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਉਚਾਰੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ, ਸੱਚੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਆਦਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਭਵੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਨੰਤ ਹੋਇਆ ਇਹ ਪਰਗਟ ਹਨ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਹਰੀ ਹੋਰ ਬਥਿ
  ਨਾਮਿ ਸੁ ਤਾਰਾ ਲੋਕਣ ਬਾਣੀ
  ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਗਾਵਦੇ
  ਰਾਤੀ ਜਾਗਿ ਸੁਣਿ ਗੁਰਬਾਣੀ

- ਵਾਹੁ ਆਤਸ ਅਰਦਾ ਬੈਠਾ ਬਾਲਮੀਕ ਬਣਦਾਰਾ॥
  ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇਆ ਜਨ ਇਕ ਹੋਆ ਸਿੰਸਾਰਾ॥

- ਪਤਿਤ ਅਜਾਮਲ ਪਾਪ ਕਰ ਜਾਇ ਕਲਾਵਤਣੀ ਦੇ ਰਹਿਆ॥
  ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਇਕੈ ਪਾਪ ਕਮਾਇ ਦੁਰਮਤਿ ਦਹਿਆ॥
  ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਓਨੁ ਭਵਜਲ ਅੰਦਰ ਫਿਰਦਾ ਵਹਿਆ॥

ਫੇਰ ਪਤ ਜਾਏ ਏਕਸਾ ਧਾਹਾਂ ਦੇ ਰਣ ਵਿੱਚੇ ਭਰਿਆ॥
ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਪੰਨਾ ਸਤਵਾਂ ਨਾਉਂ ਧਰਣ ਨੌਂ ਚਿੱਤ ਉਮਹਿਆ॥
ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਜਾਇਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਉਂ ਸੁਗਾਇਣੁ ਕਹਿਆ॥

ਸੋ ਸਮਾਪੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਓ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜਦ ਈਸ਼ਵਰ ਸਤਗੁਰ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਆਪੁ ਰਖਿਓਨੁ
ਕਰਿ ਪਰਗਟੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ

\- ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ

ਭੱਟ ਕਵੀ ਕਲ੍ਹ ਨੇ ਜਗ ਅੰਤਰ ਦੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੱਧ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਤਿਜੁਗਿ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ਛਲਿਓ ਬਲਿ ਬਾਵਨ ਭਾਇਓ॥
ਤ੍ਰੇਤੈ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ਰਾਮੁ ਰਘੁਵੰਸੁ ਕਹਾਇਓ॥
ਦੁਆਪੁਰਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮੁਰਾਰਿ ਕੰਸੁ ਕਿਰਤਾਰਥੁ ਕੀਓ॥
ਉਗ੍ਰਸੈਣ ਕਉ ਰਾਜੁ ਅਭੈ ਭਗਤਹ ਜਨ ਦੀਓ॥
ਕਲਿਜੁਗਿ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਅੰਗਦੁ ਅਮਰੁ ਕਹਾਇਓ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਜੁ ਅਬਿਚਲੁ ਅਟਲੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖਿ ਫੁਰਮਾਇਓ॥

ਕਲਿਜੁਗ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਥਾ ਚਲੀ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਹੈ ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੱਦੀ ਅਬਿਚਲ ਅਤੇ ਅਟਲ ਹੈ। ਸਦੀਵ ਹੈ ਸਦਾ ਹੀ ਚਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ

ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਵਾਕ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ~~[illegible]~~ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਹਰਿ ਜੁਗਹ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਜੁਗਹ ਜੁਗੋ
ਸਦ ਪੀੜੀ ਗੁਰੂ ਚਲੰਦੀ॥ — ਪੰਨਾ ੭੯

ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਚੌਪਈ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਾਲ ਜਬ ਕਰਾ ਪਸਾਰਾ । ਓਅੰਕਾਰ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਰਾ ।
ਕਾਲਸੈਨ ਪ੍ਰਥਮੈ ਭਇਓ ਭੂਪਾ । ਅਧਿਕ ਅਤੁਲ ਬਲਿ ਰੂਪ ਅਨੂਪਾ ।
ਕਾਲਕੇਤੁ ਦੂਸਰ ਭੂਅ ਭਇਓ । ਕ੍ਰੂਰਬਰਸ ਤੀਸਰ ਜਗਿ ਠਯੋ ।
ਕਾਲਧੁਜ ਚਤੁਰਥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਹੈ । ਜਿਹ ਤੇ ਭਯੋ ਜਗਤ ਸਭ ਕੋ ਹੈ ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਸਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਓਅੰਕਾਰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਸੈਣ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦੂਸਰੇ ਕਾਲਕੇਤੁ, ਬਹੁਤਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰੂਰਬਰਸ ਜਿਹੜੀ ਰੋਸ਼ਨੇ ਸਰੂਪ ਹੋਏ। ਚੌਥੇ ਨੰਬਰ ਕਾਲਧੁਜ ਦੈਵਾਰ ਸਰੂਪ ਕਾਲਪੁਰਖ ਸਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਗੁਣ ਰਹਿਤ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਦਿਸਦਾ ਜਗਤ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਈਸ਼ਵਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦਾ ਵੰਸ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਸ਼ ਦੇ ਸੂਰਜਬੰਸ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ~~ਅਤੇ ਸੇਵਾਂ ਕੇ~~, ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ, ਲਵ ਕੁਸ਼ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਖ਼ਾਂ ਦੇ ਕੇ ~~ਕੇਸ~~ ਉਨ ਸਿਰਜਣੇ ਵਿਚ ਬੇਦੀਆਂ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਪਰਸੰਗ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਬਲੇ ਜਨਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ⊙ →

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਗੁਰਮਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਖਿਆ ਹੈ। ਵਾਰੇ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਸਿਖਵਿਆਂ ਉਹ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ

੧ → ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਚਲੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੀਪਕ ਤੋਂ ਦੀਪਕ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਤਕ ਜਗਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿਤਾ, ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੀਪਕ ਤੋਂ ਦੀਪਕ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਆਪ ਜੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ

ਨਾਨਕ ਅੰਗਦਿ ਕੋ ਬਪੁ ਧਰਾ
ਧਰਮ ਪ੍ਰਚੁਰਿ ਇਹ ਜਗ ਮੋ ਕਰਾ।
ਅਮਰ ਦਾਸ ਪੁਨਿ ਨਾਮੁ ਕਹਾਯੋ
ਜਨੁ ਦੀਪਕ ਤੇ ਦੀਪ ਜਗਾਯੋ।

ਸਤਿਜੁਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਸਦੇਵ ਵਵਾ ਵਿਸਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ।
ਦੁਆਪਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਹਾਹਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ।
ਤ੍ਰੇਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਜੀ ਰਾਰਾ ਰਾਮ ਜਪੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ।
ਕਲਿਜੁਗਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗਗਾ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਮੁ ਅਲਾਵੈ ।
ਚਾਰੇ ਜਾਗੇ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਪੰਚਾਇਣ ਵਿਚਿ ਜਾਇ ਸਮਾਵੈ ।
ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਇਕੁ ਕਰਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਜਪਾਵੈ ।
ਜਹਾਂ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਫਿਰਿ ਤਹਾ ਸਮਾਵੈ ॥੪੯॥੧॥

ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ~~ਦੀ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ~~ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ । ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਰਥਾਤ 'ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ' ਬਾਣੀ ਦਾ ਮੁਖ ਧੁਰਾ ਹੈ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖੁਲ੍ਹ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਾਰਸ ਸਰੂਪ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ।

ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਸੋਝੀ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ, ਉਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ । ਹਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਮਾਰਗ ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੀਪਕ ਹੈ, ਉਹ ਦਾਤਾਰ ਹੈ, ਤਪਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਠੰਢ ਵਰਤਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਉਸ ਆਪ ਵੀ ਪੰਜੇ ਵਿਕਾਰ ਵਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਵੀ ਪੰਜੇ ਅਸਾਧ ਰੋਗ, ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਹੰਕਾਰ ਨਵਿਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਪੂਰਾ ਵੈਦ ਹੈ, ਉਹ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਾਗਰ ਹੈ, ਨਿਰਵੈਰ ਹੈ । ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਨਿੰਦਕਾਂ, ਵੈਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਖੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਨੇਤਰਹੀਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪ ਬਾਂਹੋਂ ਫੜ ਕੇ ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਆਪ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਪਾਰਸ, ~~ਚੰਦਨ~~ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ

ਪਾਰਿਜਾਤ, ਆਪ ਸਰੋਵਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸੰਗਮ ਤੀਰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਣ ਵਿਚ ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥ ਹਨ। ਉਹ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਵ ਅਤੇ ਧੁਰੀ ਕੇਂਦ੍ਰ ਹੈ....

ਹੋਰ ਵੀ ਅਣਗਿਣਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹਨ ਜੋ ਸੱਚੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਦਿਆਂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਹੀ ਭਰੀ ਜਾਵੇ।

ਐਸੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਧੰਨ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਉਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਗੁਰਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ
ਧਨੁ ਧਨੁ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ॥
ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪੁਣੇ ਕਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੀ
ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੈ ਜਾਤਾ ॥ - ਪੰਨਾ ੫੯੨

ਇਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ~~ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ~~ ਆਪ ਵੀ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਉਹ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵੰਸ਼ ਕੁਲ ਤਾਰਕ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਫ਼ਤ ਉਸ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਦੇਵਤੇ, ਮਨੁੱਖ, ਰਿਖੀਸ਼ੁਰ, ਮੁਨੀਜਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਖੋਜਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਬੀਜਮੰਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਭਰਾ ਭਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਬਚਨ ਅਰਥਾਤ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ।

>

ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਥਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਖਿਆਲ ਤੇ ਇਹ ਗਾਣ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥ ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਗਵਾਏ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸਦਾ ਸਲਾਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥੧॥
ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਿਆ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੋਲੈ ਸਦਾ ਮੁਖਿ ਵੈਣੀ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦੇਖੈ ਪਰਖੈ ਸਦਾ ਨੈਣੀ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਕਹੈ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ, ਅਵਰਾ ਆਖਿ ਸੁਨਾਵਣਿਆ ॥੨॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਪਰਸਾਦੀ ਪਾਏ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸਨਾ ਬੋਲੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੩॥
ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਜੁ ਚਿਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥ ਤਿਸ ਦਾ ਹੁਕਮੁ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥
ਹੁਕਮੇ ਵਰਤੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ, ਹੁਕਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੪॥
ਅਜਬ ਕੰਮ ਕਰਤੇ ਹਰਿ ਕੇਰੇ ॥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੂਲਾ ਜਾਂਦਾ ਫੇਰੇ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬਦ ਵਜਾਵਣਿਆ ॥੫॥
ਖੋਟੇ ਖਰੇ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਉਪਾਏ ॥ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਲੋਕ ਸਬਾਏ ॥
ਖਰੇ ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇਹਿ ਖੋਟੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵਣਿਆ ॥੬॥
ਕਿਉਕਰਿ ਵੇਖਾ ਕਿਉ ਸਾਲਾਹੀ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ॥
ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਸੈ, ਤੂੰ ਭਾਣੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ ॥੭॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਰਿਦੈ ਸਮਾਣੀ ॥
ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਭ ਭੁਖ ਲਹਿ
ਜਾਵਣਿਆ ॥੮॥

-7

ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਵਰਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਹ ਉਪਜਦੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਹ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ
ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਉਪਜੀ ਸਾਚਿ ਸਮਾਣੀ — ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮ: ੩

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਤੀ ਜਿ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ
ਪਵਿਤੁ ਪਾਵਨ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮ: ੩ - ੧੩੪੬

—

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੀ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਸਭ ਬਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸਰੇਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਨ

ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਵਿਚਲ ਜੀਵ ਦੇ ਮਨਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤਕ ~~ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ~~ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੈ। ਇਹ ਰਹਿਰਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਜੇ ਸਿਖ ਤਨ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਰਹਿਰਾਸ ਹੈ। ਜੇ ਹਰ ਦਮ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹੀਏ ਤਾਂ ਜਮ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਢੁਕਦਾ ਅਤੇ ਹਰੀ ਕੋਲ ਦੁਆਰੇ ਹਰ ਵੇਲਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ

" ਸਿਮਰਨ ਕਰਹੁ ਗੁਰ ਰਾਮ ਹਰਿ ਦਮ ਨਾ ਜਮ
ਹਰਿ ਕੈਠ ਨਾਨਕ ਉਰਿ ਹਾਰੀ ਹੈ "

ਆਪ ਕਾਰ ਦੇਣੇ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਂਭੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦੀ ਬਾਣੀਓ ਵਾਸਤੇ ਛੋਟਾ ਪੋਥੀ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਗ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ੁਬਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੀ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਕੀਰਤਨੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪੰਡਿਤ ਹੋ ਗਏ, ਉਹ ਪੂਜੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਫੇਰ ਲੋਕਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ, ਲਿਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਆਣੀ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੋਰਠ ਵਾਸਤੇ [illegible] ਆਪਣੇ ਵਕਤ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਰਤੇ। ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ, ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਤੇ ਬਾਦ ਇਸ ਨੂੰ ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਇਸ ਯੁਗ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਗ ਦੁਆਰਾ ਗਾਇਆ ਅਤੇ ਵਜਾਵਾਰ ਰਾਗੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਗਵਾਇਆ। ਉਹ ਰਾਗ, ਉਹ ਰਾਗੀ, ਉਹ ਸਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੀ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਅਤੇ ਤਕ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੀ ਰਬਾਬ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਮਾਨ ਰਖਦੀ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ, ਲਿਖੀ, ਲਿਖਵਾਈ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਰਬਾਬ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮੇਂ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਰਖਿਆ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਅੱਗੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕਿਤਾਬ ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਫਿਰਿ ਮਕੇ ਗਇਆ, ਨੀਲ ਬਸਤ੍ਰ ਧਾਰੇ ਬਨਵਾਰੀ ॥
ਆਸਾ ਹਥਿ ਕਿਤਾਬ ਕਛਿ, ਕੂਜਾ ਬਾਂਗ ਮੁਸਲਾ ਧਾਰੀ ॥

ਲਿਖਾਇਆ

ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਲਿਖਤ ਦੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਗਜ਼, ਕਲਮ, ਦਵਾਤ, ਲਿਖ ਲਿਖਾਰੀ ਅਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਅਤੇ ਧੰਨ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ

ਧੰਨੁ ਸੁ ਕਾਗਦੁ ਕਲਮ ਧੰਨੁ
ਧਨੁ ਭਾਂਡਾ ਧਨੁ ਮਸੁ ॥
ਧਨੁ ਲੇਖਾਰੀ ਨਾਨਕਾ
ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਲਿਖਾਇਆ ਸਚੁ ॥ ਪੰਨਾ ੧੨੯੧

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਮਹਾਨ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਭੱਟਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ। ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਿਖੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰ ਤੋਂ ਦਰ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਸੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਸਤੀ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਾਖੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਸਦੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗਰੰਥ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸੰਗਠਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਹੀ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ – ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ; ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ - ਗੁਰੂ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ - ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰ, ਗੁਰਪੰਥ - ਗੁਰੂ ਦਾ ਰਸਤਾ; ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ - ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਗਰ ਆਦਿ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਨਾਮ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁਖਤਾ ਦਰਸਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਕਾਰ ਹਸਤੀ ਦਾ ਹੀ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਸ ਸਰੂਪ ਹੋਏ ਕਾਇਮ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਗਠਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਦਸੇਂ ਗੁਰ ਜੋਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਤੱਤ ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਬੀੜ

ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਮਸਨਦ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਰਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿ ਬੀੜ ਨੂੰ ਧੀਰਮਲ ਹੋਰਾਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਧੀਰਮਲ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਤਾਂ ਨਾਲ ਬੀੜ ਵੀ ਲੈ ਆਂਦੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸਮੇਤ ਬੀੜ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਤੋਂ ਕੀਰਤਪੁਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬੀੜ ਨਾਲ ਲੈ ਆਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਖ ~~ਰੋਸ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ~~ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ~~ਰੋਸ~~ ਪਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀੜ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਦ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਦਰਿਆ ਬਿਆਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਇਹ ਬੀੜ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਬੀੜ ਧੀਰਮਲ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬੀੜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਬੀੜ ਅਗਨੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬਗ਼ੈਰ ਬੀੜ ਦੇ ਹੀ ਕੀਰਤਪੁਰ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਅਸਮਾਨ ਦੀ ਜੋਗਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਦੇ ਆਸਰੇ ਗੁਰਿਆਈ ਚਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀ ਉਹਨਾਂ ਧੀਰਮਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਧੂੜ ਵਿਚ ਖੱਪ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਪਰਸੰਗ ~~ਵਿਚ~~ ਤੋਂ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਡਾ ਕਿ ਜਾਸੁ ਉਪਾਇਆ ॥
ਬੇਦ ਬਡਾ ਕਿ ਜਹਾਂ ਤੇ ਆਇਆ ॥

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਕਤ ਦੀ ਬੀੜ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਹੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਆਪ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾ ਆਏ। ਪਰ ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਕਤ੍ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਉਥੇ ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਉਸਰ ਗਏ।

ਅਜ ਕਰਿਸ਼ਮਾ ਵਾਲੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਅਖੰਡ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੀੜਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸ ਦਾ ਕੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੀ ਕੀਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨੇ ਇਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦਾ ਸਬਕ ਦਿਤਾ।

ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਖ ਸੰਗਠਨ ਇਕ ਦਿਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾਤਾ, ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ, ਗਿਆਨਵਾਨ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਸੰਗਠਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਾਬਤ ਕਦਮ ਰਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਆਤਮਕ ਬਲ ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਛੋਹ ਗਿਆ। ~~ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਸਮਾਂ ਦੇ~~ ਐਸੇ ਇਤਿਹਾਸ ~~ਵਿਚ~~ ਬਾਰ ਇਹ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਵਲੋਂ ਮੁਖ ਮੋੜ ਦਿਤਾ। ਰਾਜ ਭਾਗ ਖੁਸ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਵਲੋਂ ਹੋਰ ਮੂੰਹ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਇਸ ਬੇਮੁਖਤਾ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਹ ਹਾਲਤ ~~ਹੋ ਗਈ ਕਿ~~ ਤਰਸ ਜੋਗ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡੇ ਵਡੇਰੇ ਪੁਰਖੇ ਸਵੇਰੇ ਜਾਗ ਕੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਦੇਖੇ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਛਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਪੁਤਰ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੇ ਬਸ ਦੀਪ ਜਗਾਉਣ

ਦੀ ਰਜ਼ ਛੱਡ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਉਣੀ ਦਾ ਢੰਗ ਦਿਤੀ। ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਿਖਰ ਅਵਸਥਾ ਤਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਠਕ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੱਸਦੇ ਰਹੇ। ਜਪੁਜੀ ਜਾਂ ਰਹਿਰਾਸ ਆਪ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਅੰਤ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਰੋਗ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਰਾ ਜਿਸਨੇ ਚੇਤੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੁਣਦੇ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਿਨ ਹੋਰ ਅੰਨ ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਕਰੈਂ।
ਤਿਸ ਗੀ ਕੇ ਨਾਤੀ ਧੂਪ ਦੀਪ ਕੀ ਕਰਾਂ ਬਖਜਾਤੀ
ਚਾਹੇ ਹੈ ਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਸੁਣ ਆਤ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਪਹੈਂ।
ਜਪੁਜੀ ਨਾ ਰਹਿਰਾਸ ਸੁਣੈ ਪੜ੍ਹੇ ਕਬੀ ਆਸ
ਔਰ ਪੜ੍ਹਤ ਕੇ ਪਾਸ ਰਾਸ ਤਿਸ ਜੋਂ ਰਹੈ
ਕਰਾਂ ਰੋਗ ਚਹਿਰਾ ਹੈ ਰਹਿਰਾ ਪੁਕਾਰੈ ਸੌ ਤੂੰ
ਸਹਿਰਾਂ ਸੈ ਜਾਇ ਸੁਕਰੇ ਰਬ੍ਹਾਇ ਸੈ ਤਰੇ।

ਇਸ ਰਾਜਤ ਨੂੰ ਕਿਸ ਵੇਖਿਆ? ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਉਦੋਂ ਇਦੋਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਲੀ ਚੋਰੀ ਰਾਤ ਪਿਛੋਂ ਸੂਰਜ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਡਿੱਗਾ ਗੀ ਕੇ ਦਿਤਾ। ਪਿਤ ਪਿਤ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੋਥੀਆਂ ਲਕ ਲਕ ਕੇ ਆਪਣੀ ਦਸਤਾਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਪੂੰਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਾਇਆ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੋ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਅਜ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਰਖੀ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਰਹਨ ਕਹੈ ਤੈਂ ਤੇਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੈਰੀਂ ਪਾਉ
ਸੰਗਤੋਂ ਕੇ ਵੱਲ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਰਚਨਾ ਸਾਰੀ।
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਿ ਜੋਂ ਸੁਕੇਸ਼ ਵੇਸ ਰਾਖਤ ਹੈਂ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਮਾਂਤਿ ਰਾਖੈਂ ਰਸਨਾ ਧਰੀ।

ਜੇ ਜ਼ਰਾ ਗਹੁ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਦ੍ਰਿੜਾਈਆਂ ਅਮਲ, ~~ਸਵੇਰ ਸਿਮਰਨ~~ ਸੁਕੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਹਵਨ ਯੱਗ ਦੀ ~~[illegible]~~ ਸਿਫ਼ਤ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਨਾਇ ਨਿਵਾਜਾ ਨਾਤੈ ਪੂਜਾ ਨਾਵਨਿ ਸਦਾ ਸੁਜਾਣੀ॥
ਮੁਇਆ ਜੀਵਦਿਆ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਜਾਂ ਸਿਰਿ ਪਾਈਐ ਪਾਣੀ॥
ਨਾਨਕ ਸਿਰ ਖੁਥੇ ਸੈਤਾਨੀ ਏਨਾ ਗਲ ਨ ਭਾਣੀ॥
ਵੁਠੈ ਹੋਇਐ ਹੋਇ ਬਿਲਾਵਲੁ ਜੀਆ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਣੀ॥
ਵੁਠੈ ਅੰਨੁ ਕਮਾਦੁ ਕਪਾਹਾ ਸਭਸੈ ਪੜਦਾ ਹੋਵੈ॥
ਵੁਠੈ ਘਾਹੁ ਚਰਹਿ ਨਿਤਿ ਸੁਰਹੀ ਸਾ ਧਨ ਦਹੀ ਵਿਲੋਵੈ॥
ਤਿਤੁ ਘਿਇ ਹੋਮ ਜਗ ਸਦ ਪੂਜਾ ਪਇਐ ਕਾਰਜੁ ਸੋਹੈ॥
ਗੁਰੂ ਸਮੁੰਦੁ ਨਦੀ ਸਭਿ ਸਿਖੀ ਨਾਤੈ ਜਿਤੁ ਵਡਿਆਈ॥
ਨਾਨਕ ਜੇ ਸਿਰ ਖੁਥੇ ਨਾਵਨਿ ਨਾਹੀ ਤ ਸਤ ਚਟੇ ਸਿਰਿ ਛਾਈ॥

— ਪੰਨਾ ੧੫੦

ਥੋੜ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਰਯਾਦਾ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਜੋ ਕਾਰਜ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਹ ਤੁਕਾਂ ਸਚ

ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ

ਦੂਖ ਰੋਗ ਸੰਤਾਪ ਉਤਰੇ
ਸੁਣੀ ਸਚੀ ਬਾਣੀ
ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਭਏ ਸਰਸੇ
ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੀ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜੋ ਸਖਤੀਆਂ ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਉਪਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਰਦਨਾਕ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਔਖੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਹਰ ਹੀਲੇ ਇਹ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਸਪਤਾਹ ਪਾਠ, ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਅਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਰ ਜਦ ਇਕ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਛਾਪਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਠ ਦੂਸਰੇ ਥਾਂ ਤੋਰ ਕੇ ਉਸੇ ਤੁੱਕ ਤੋਂ ਅਗੇ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਏਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਲ ਖੁਦ ਦੇ ਬਖਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਜੋ ਪਾਠ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੋਏ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨਮਿਤ ਦੇ ਵਲ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪਾਠ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਏ। ਖਾਸ ਕੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਉਤੇ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਭੈਣੀ ਦੀ ਵਲ, ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਦੀਆਂ ਵਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋੜ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਇਕ ਲੰਮੀ ਸੂਚੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ [ਆਪ ਕੀਤੇ ਅਤੇ] ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਏ >

ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੌਮੁਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਦੌਰ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸਨੇ ਤੇਇਆਂ ਜਦ ਆਪ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਸਧਾਰਣ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵੇਖੀ ਆਮ ਹੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪੰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰੇ, ਸਮੁਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਥੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਿਆ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਵੇਖਿਆ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਵੇਖੀ, ਭਿਆਨਕ ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੀ ਲੰਘੇ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਆਪ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਵਾਂਗ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਵਿਹਾਰਕ ਦੋਵੇਂ ਆਪ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਕ ਚਿੰਤਨ ਆਪ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਆਪ ਸਤ ਤੇਗ ਅਤੇ ਦੇਗ ਵਰਤ ਕੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਰਾਹਨੁਮਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਕਟ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਰੱਬ ਧਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਛੇ ਵਕਤ ਵੇਲੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੁੱਖ ਸਦਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਵਧ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੂਰਮੇ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੁਖ ਨਿਧਾਨ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਦਰਬਾਰ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਰਾਈਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਦਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਾਇਮ ਕਰਾਏ ਹਨ ਉਥੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਾਂਝੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀਆਂ ਅਖੰਡ ਲੜੀਆਂ ਆਪ ਨੇ ਆਰੰਭ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ,

ਸੰਗੀਤ ਸਿਖਿਆ ਉਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰ ਸੰਗੀਤਕਾਂ ਦੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਆਦਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਇਸੇ ਪਾਸੇ ਵਲ ਸੇਧਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਰਗ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਮਿਚ ਜਾਵੇ। ਸਭੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਗਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਥਾਹ ਘਾਲ ਖੇਚਲ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਰੰਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਮਹਾਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪਾਵਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਾਗੀਂ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਉਸਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦਾ ਜਤਨ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਅਸ਼ੁੱਧ ਉਚਾਰੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖ ਕੋਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਸਿਖ ਨੂੰ ਚਪੇੜਾਂ ਮਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਾਣ ਤੇ ਦੋ ਉਲਟੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਇਕੋ ਹੀ ਕਾਰਨ ਸ਼ੁਧਤਾ ਅਤੇ ਅਸ਼ੁਧਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ~~ਹਰਿ~~ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਤਕ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਸਿਖ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਥੋੜਾ ਲੋਭ ਦਾ ਸੀ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਫਰਕ ਕਾਰਨ ਚਪੇੜਾਂ ਮਰਵਾਈਆਂ। ਸਿਖ ਨੇ ਤੁਕ ਪੜ੍ਹੀ

" ਕਰਤੇ ਕੀ ਮਿਤਿ ਕਰਤਾ ਜਾਣੈ ਕੇ ਜਾਣੈ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ "

ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਗਲ

ਕਹੋਂ ਕਿ ਅਰਥ ਵਿਚ ਤੁਕ ਹੈ

"ਕਰਤੇ ਕੀ ਮਿਤਿ ਕਰਤਾ ਜਾਣੈ ਕੈ ਜਾਣੈ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ"

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੀ ਗਤ ਜਾਂ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਸੂਰਮਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਅਜ ਅਕਸਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਧਾਰਮਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਰਾਗੀ ਇਕ [illegible] ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਗੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਸਹਿਜੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਠੀਆਂ ਰਾਗੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੁਧ ਉਚਾਰਨ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਧ ਕਰਾਉਣ ਵਲ ~~ਧਿਆਨ~~ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਡੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਲਾ ਦੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਵੱਲ ਵੀ ਤਿਖੀ ਤਿਖੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਰਿਆਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂਹੀ ਉਹ ਸਰਿਆਰਾ ਵਿਚ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਦਰਸ਼ ਪੁਰਖ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਚਾਹੇ, ਉਸ ਸਿੱਖਰ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੱਬੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਧੁਰ ਦੀ ਇਹ ਰੱਬੀ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਉਸ ਦਾ ਆਦਰ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬੋਲ ਚਾਲੀ, ~~[illegible]~~, ਚਾਲਾ, ਨਿਤਕਰਮ, ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਚਾਲੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਸਭ ਲਈ ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਸੇਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹੀ ਸਦੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਟੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਜ ਦਸਤਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧੋਕੇ ਚਰਨਪਾਹੁਲ ਅਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤੀ ਤੋਰੀ। ਇਹ ਸੱਭ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਸ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਜਾਣੀ ਸੁਰਤੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਸ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਾਠ, ਨੇਮ ਜੱਗ, ਸਿਮਰਨ ਕੀਰਤਨ, ਪਰਿਕਰਮਾ, ਖਾਣਪਾਣ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਤਰਕ ਹੈ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਦੱਸੇ। ਸਿੱਖ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਤਰਜ਼ੀਆਂ ਹੋਕੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਵੇ। ~~ਇਸ~~ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਕੀਤਾਂ ਦੇ [illegible] ਜਿਵੇਂ [illegible] ਕਰਦੇ ਹਨ। [illegible] ਹੈ

ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਲ ਪਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਦਾ ਸਬਬ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਗੁਰੂ ਤਾਂ
ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ। ~~[illegible]~~ ਤੱਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ।
ਇਸ ਕਾਰਣ ਹੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਨੀ। ਗੁਰੂ ਦਾ
ਕਹਿਣਾ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ
ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ 'ਜਪੁਜੀ' ਵਿਚ ~~[illegible]~~ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ, 'ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਰਤਨ
ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ'।

ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਮਝ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈਆਂ
ਤੋਂ ਕਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਕਾਰਣ ਤਾਂਤਾ ਮਾਂਸ ਚੋ ਕੇ ਸੁਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਕਪੜਿਆਂ ਯਾਦ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਰਗਾਮ ਕਰਦਾ।
ਇਵੇਂ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਸੁਧ ਕਰਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੋਇਆ ਤਦ ਹੀ ਗੁਰੂ
ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਅਸਰ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਮਨ ਦੀ ਸੁਧੀ ਕਾਰਣ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪ
ਸਭ ਸੰਗਤ ਵਰਤਕੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ, ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ
ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਆਪ ਜੀ ਦਾ
ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਆਪ ਜੀ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਤਰ
ਤਪਾਈ ਸਹਿਤ ਦਸਾਤਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਆਲਯ ਦੇ ਗੁਰਦੇ ਵਿਆਹ
ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਉਦਮ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਆਲਯ ਦਾ
ਸਦਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਿਆਂ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਆਪ ਹੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਤੇ ਦਸਾਉਣ।
ਸਾਰਿਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਚੁਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਖਿਮਾ ਕਰਨ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਦਰਿਆਨ'